UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kolmas jaosto)

17 päivänä maaliskuuta 2011 *

Asiassa C-95/10,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Supremo Tribunal Administrativo (Portugali) on esittänyt 20.1.2010 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 22.2.2010, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Strong Segurança SA

vastaan

Município de Sintra ja

Securitas-Serviços e Tecnologia de Segurança,

* Oikeudenkäyntikieli: portugali.

UNIONIN TUOMIOISTUIN (kolmas jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja K. Lenaerts sekä tuomarit E. Juhász (esittelevä tuomari), G. Arestis, J. Malenovský ja T. von Danwitz,

julkisasiamies: J. Mazák,
kirjaaja: A. Calot Escobar,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

– Strong Segurança SA, edustajinaan advogada C. Varela Pinto ja advogada J. Oliveira e Carmo,

– Município de Sintra, edustajinaan advogado N. Cárcomo Lobo ja advogado M. Vaz Loureiro,

– Securitas-Serviços e Tecnologia de Segurança, edustajanaan advogada A. Calapez,

– Italian hallitus, asiamiehenään G. Palmieri, avustajanaan avvocato dello Stato G. Aiello,

– Itävallan hallitus, asiamiehenään M. Fruhmann,

– Euroopan komissio, asiamiehinään D. Kukovec ja G. Braga da Cruz,

päätettyään julkisasiamiestä kuultuaan ratkaista asian ilman ratkaisuehdotusta,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee julkisia rakennusurakoita sekä julkisia tavara- ja palveluhankintoja koskevien sopimusten tekomenettelyjen yhteensovittamisesta 31.3.2004 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2004/18/EY (EUVL L 134, s. 114) pääasian kannalta merkityksellisten säännösten tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat Strong Segurança SA (jäljempänä Strong Segurança) ja Município de Sintra (Sintran kunta, Portugali) ja jossa on kyse tämän kunnan tilojen vartiointi- ja turvallisuuspalveluja koskevan hankintasopimuksen tekemisestä.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Asian kannalta merkitykselliset direktiivin 2004/18 säännökset

3 Direktiivin 18 ja 19 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”(18) Tässä direktiivissä säädettyjen menettelysääntöjen soveltamista sekä seurantaa varten voidaan palvelujen ala parhaiten hahmotella jakamalla palvelut tiettyjä yhteisen nimikkeistön nimikkeitä vastaaviin luokkiin ja yhdistämällä ne kahdeksi liitteeksi, II A ja II B, sen järjestelmän mukaan, jonka alaisia ne ovat. Liitteessä II B olevien palvelujen osalta tämän direktiivin säännösten ei tulisi estää kyseisiä palveluja koskevien yhteisön erityissääntöjen soveltamista.

(19) Julkisia palveluhankintoja koskevien sopimusten osalta tämän direktiivin täysimittainen soveltaminen olisi siirtymäkauden ajaksi rajoitettava sellaisiin hankintoihin, joiden osalta sen säännökset tekevät mahdolliseksi toteuttaa kaikki valtioiden rajat ylittävän kaupan lisäämismahdollisuudet. Muita palveluja koskevia hankintasopimuksia olisi seurattava tämän siirtymäkauden ajan ennen kuin tämän direktiivin täysimittaisesta soveltamisesta päätetään. Tältä osin on tarpeen luoda seurantajärjestelmä. Tämän järjestelmän olisi samalla tarjottava asianomaisille mahdollisuus saada asiaa koskevaa tietoa.”

4 Direktiivin 1 artiklan 2 kohdan d alakohdan ensimmäisessä alakohdassa säädetään seuraavaa:

”’Julkisia palveluhankintoja koskevilla sopimuksilla’ tarkoitetaan muita kuin julkisia rakennusurakoita ja julkisia tavarahankintoja koskevia julkisia hankintasopimuksia, joiden kohteena on liitteessä II tarkoitettujen palvelujen suorittaminen.”

5 Direktiivin 2 artiklassa, jonka otsikkona on ”Julkisissa hankintasopimuksissa noudatettavat periaatteet”, säädetään seuraavaa:

”Hankintaviranomaisten on kohdeltava taloudellisia toimijoita yhdenvertaisesti ja syrjimättä sekä toimittava avoimesti.”

6 Direktiivin 4 artiklan, jonka otsikkona on ”Taloudelliset toimijat”, 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Taloudelliset toimijat saavat tehdä tarjouksia tai ilmoittautua ehdokkaiksi ryhmittyminä. Hankintaviranomaiset eivät voi edellyttää taloudellisten toimijoiden ryhmittymiltä tiettyä oikeudellista muotoa tarjouksen tai osallistumishakemuksen tekemistä varten. Sopimuspuoleksi valitulta ryhmittymältä voidaan kuitenkin edellyttää tiettyä oikeudellista muotoa sopimuksen teon jälkeen, sikäli kuin tämä on tarpeen hankintasopimuksen asianmukaiseksi toteuttamiseksi.”

7 Direktiivin II osaston III luku, jonka otsikkona on ”Julkisia palveluhankintoja koskeviin sopimuksiin sovellettavat järjestelyt”, sisältää 20–22 artiklan.

8 Direktiivin 20 artiklassa, jonka otsikkona on ”Liitteessä II A lueteltuja palveluja koskevat hankintasopimukset”, säädetään seuraavaa:

”Liitteessä II A lueteltuja palveluja koskevat sopimukset tehdään 23–55 artiklan mukaisesti.”

9 Direktiivin 21 artiklassa, jonka otsikkona on ”Liitteessä II B lueteltuja palveluja koskevat hankintasopimukset”, säädetään seuraavaa:

”Liitteessä II B lueteltuja palveluja koskevia hankintasopimuksia koskevat yksinomaan 23 artikla ja 35 artiklan 4 kohta.”

10 Direktiivin 23 artikla kuuluu saman direktiivin IV lukuun, jonka otsikkona on ”Tarjouspyyntöasiakirjoja ja hankintasopimusasiakirjoja koskevat erityissäännöt”, ja se koskee hankintasopimusasiakirjoissa esitettäviä teknisiä eritelmiä, joiden on mahdollistettava tarjoajille yhtäläiset mahdollisuudet ja joilla ei saada haitata perusteettomasti julkisten hankintojen avaamista kilpailulle; saman direktiivin 35 artiklan 4 kohta kuuluu direktiivin VI lukuun, jonka otsikkona on ”Julkisuutta ja avoimuutta koskevat säännöt”, ja se koskee hankintaviranomaisten velvollisuutta ilmoittaa hankintamenettelyn tuloksista.

11 Direktiivin liitteessä II B olevassa 23 ryhmässä mainitaan ”tutkinta- ja turvallisuuspalvelut – –”.

12 Direktiivin 47 artiklan, jonka otsikkona on ”Taloudelliset ja rahoitusta koskevat voimavarat”, 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Taloudellinen toimija voi tarvittaessa tiettyä hankintasopimusta varten käyttää muiden yksiköiden voimavaroja riippumatta sen ja näiden yksiköiden välisten yhteyksien oikeudellisesta luonteesta. Sen on tässä tapauksessa osoitettava hankintaviranomaisille, että sillä on käytettävissään tarvittavat keinot, esittämällä esimerkiksi todisteen näiden yksiköiden tätä koskevasta sitoumuksesta.”

13 Direktiivin 48 artiklan, jonka otsikkona on ”Tekninen ja/tai ammatillinen pätevyys”, 3 kohta vastaa aineelliselta sisällöltään edellä mainittua säännöstä.

14 Direktiivin 80 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltioiden oli saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan viimeistään 31.1.2006, ja niiden oli ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

Kansallinen säännöstö

15 Direktiivi 2004/18 saatettiin osaksi Portugalin oikeusjärjestystä julkisista hankintasopimuksista 29.1.2008 annetulla asetuksella (decreto-lei) nro 18/2008 (Código dos Contratos Públicos), joka tuli voimaan kuusi kuukautta tuona päivänä toteutuneen julkaisemisensa jälkeen.

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

16 Município de Sintra käynnisti 15.7.2008 Euroopan unionin virallisessa lehdessä julkaistulla ilmoituksella kansainvälisen avoimen menettelyn kunnan tilojen vartiointi- ja turvallisuuspalvelujen hankinnasta vuosiksi 2009 ja 2010. Hankintamenettelyä sääntelivät hankintaohjelma ja tarjouspyyntöasiakirjat, ja hankintasopimus piti tehdä kokonaistaloudellisesti edullisimman tarjouksen perusteella.

17 Strong Segurança osallistui tarjouskilpailuun ja esitti siihen tarvittavat asiakirjat. Se liitti tarjoukseensa lisäksi Trivalor (SGPS) SA -nimisen yhtiön (jäljempänä Trivalor) antaman tukikirjeen, jossa tämä ilmoitti seuraavaa:

”Koska Trivalorin ja Strong Segurançan välillä on (100 prosentin) täysi ja välitön määräysvaltasuhde, Trivalor vastaa kaikista Strong Segurançan velvoitteista kaupallisista yhtiöistä annetun lain (Código das Sociedades Comerciais) mukaisesti.

Näin ollen Trivalor ilmoittaa sitoutuvansa

– takaamaan, että Strong Segurançalla on käytössään välttämättömät tekniset ja taloudelliset voimavarat, jotta se voi hoitaa tarjouskilpailusta johtuvat velvoitteensa

– korvaamaan Município de Sintralle kaikki mahdolliset vahingot, jotka saattavat aiheutua tarjouskilpailun seurauksena tehtävän sopimuksen asianmukaisen täytäntöönpanon laiminlyönnistä.”

18 Valintalautakunta oli alun perin ehdottanut, että hankintasopimus tehtäisiin Strong Segurançan kanssa siksi, että se oli saanut suurimman painokertoimen. Kilpailevan yhtiön tehtyä oikaisuvaatimuksen valintalautakunta kuitenkin tarkisti arviointiaan toteamalla, ettei Strong Segurança saanut vedota Trivalorin kaltaisen kolmannen yhtiön taloudellisiin ja rahoitusta koskeviin voimavaroihin, ja se ehdotti, että hankintasopimus tehtäisiin oikaisuvaatimuksen tehneen yhtiön kanssa. Município de Sintra hyväksyi ehdotuksen 11.2.2009 pitämässään kokouksessa ja päätti, että vuosia 2009 ja 2010 koskevan hankintamenettelyn kohteena olevat palveluhankintasopimukset tehtäisiin kyseisen kilpailevan yhtiön kanssa.

19 Tribunal Administrativo e Fiscal de Sintra hylkäsi Strong Segurançan kyseisestä päätöksestä tekemän valituksen, ja tämä päätös vahvistettiin Tribunal Central Administrativo Sulin 10.9.2009 antamalla tuomiolla. Strong Segurança haki seuraavaksi muutosta tuomioon Supremo Tribunal Administrativossa.

20 Kansallinen tuomioistuin korostaa, että keskeinen kysymys tässä tapauksessa on se, voidaanko direktiivin 2004/18 47 artiklan 2 kohtaa soveltaa myös saman direktiivin liitteessä II B lueteltujen kaltaisiin palveluihin, joista pääasian oikeudenkäynnissä on kyse. Kansallinen tuomioistuin huomauttaa, että menettely alkoi ennen asetuksen nro 18/2008 voimaantuloa ja että direktiivin täytäntöönpanolle asetettu määräaika oli menettelyä aloitettaessa jo päättynyt.

21 Tässä yhteydessä herää näin ollen ensiksi kysymys direktiivin 2004/18 47 artiklan 2 kohdan välittömästä oikeusvaikutuksesta. Kansallinen tuomioistuin katsoo, että kyseisen säännöksen ensimmäinen osa on unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaisesti riittävän selkeä, täsmällinen ja ehdoton, joten se ei jätä jäsenvaltioille harkinnan varaa. Kansallinen tuomioistuin on kuitenkin epävarma kyseisen säännöksen toisesta osasta, koska siinä näytetään jätettävän jäsenvaltioille tietty harkintavalta siinä, mitä on todistettava ja mitä todisteita taloudelliselta toimijalta vaaditaan, jotta se

voisi näyttää taloudelliset ja rahoitukseen liittyvät voimavaransa toteen hankintaviranomaiselle silloin, kun se vetoaa muiden yritysten voimavaroihin.

22 Toinen asiassa esitetty kysymys koskee direktiivin 2004/18 47 artiklan 2 kohdan tulkintaa, johon unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ei löydy vastausta. Kansallinen tuomioistuin huomauttaa, että jos tätä säännöstä tulkitaan tiukasti sen sanamuodon mukaan, olisi pääteltävä, että sitä sovellettaisiin vain liitteessä II A lueteltuja palveluja koskeviin hankintasopimuksiin. Se korostaa kuitenkin, että tämä merkitsisi sitä, ettei liitteessä II B lueteltuja palveluja koskeviin hankintasopimuksiin sovellettaisi niinkään olennaisia direktiivin 2004/18 säännöksiä kuin hakijoiden laadullisia valintaperusteita (45–52 artikla) ja hankintasopimuksen tekoperusteita koskevia säännöksiä (53–55 artikla).

23 Koska Supremo Tribunal Administrativo epäilee tällaisen tulkinnan asianmukaisuutta ja koska se on tietoinen velvoitteistaan asiaa ylimpänä asteena käsittelevänä tuomioistuimena, se on päättänyt esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Onko – – direktiivin 2004/18 47 artikla 31.1.2006 alkaen välittömästi sovellettavissa kansallisessa oikeusjärjestyksessä siten, että sillä annetaan yksityisille oikeus, johon nämä voivat vedota Portugalin hallintoelimiä vastaan?

2) Jos tähän vastataan myöntävästi, voidaanko kyseistä säännöstä soveltaa hankintasopimuksiin, jotka koskevat liitteessä II B lueteltuja palveluja, direktiivin [2004/18] 21 artiklassa säädetystä huolimatta?”

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Toinen kysymys

24 Toisella kysymyksellään, joka on tutkittava ensin, kansallinen tuomioistuin tiedustelee, voidaanko direktiivin 2004/18 47 artiklan 2 kohtaa soveltaa myös hankintasopimuksiin, jotka koskevat liitteessä II B lueteltuja palveluja, siitä huolimatta, ettei tällaisesta soveltamismahdollisuudesta säädetä kyseisen direktiivin muissa asian kannalta merkityksellisissä säännöksissä, etenkään sen 21 artiklassa.

25 Jotta tähän kysymykseen voitaisiin vastata, on aluksi todettava, että palveluhankintasopimusten erottelu jakamalla ne kahteen erilliseen luokkaan ei ole direktiivillä 2004/18 toteutettu uudistus. Se oli olemassa jo julkisia palveluhankintoja koskevien sopimusten tekomenettelyjen yhteensovittamisesta 18.6.1992 annetun neuvoston direktiivin 92/50/ETY (EYVL L 209, s. 1), joka on kodifioitu ja laadittu uudelleen direktiivillä 2004/18, ollessa voimassa.

26 Tämän jälkeen on tärkeää huomauttaa, että jo direktiivin 2004/18 perustelukappaleissa todetaan yksiselitteisesti, että palveluhankintasopimukset on eroteltava sen mukaan, kuuluvatko ne kyseisen direktiivin liitteen II A vai liitteen II B soveltamisalaan.

27 Direktiivin 2004/18 18 perustelukappaleessa todetaan näin ollen, että palvelut jaetaan kyseisessä direktiivissä säädettyjen menettelysääntöjen soveltamista varten luokkiin ja yhdistetään kahdeksi liitteeksi, II A ja II B, sen järjestelmän mukaan, jonka alaisia ne ovat.

28 Direktiivin 2004/18 19 perustelukappale puolestaan kuvastaa lainsäätäjän tahtoa rajoittaa direktiivin täysimittainen soveltaminen siirtymäkauden ajaksi sellaisia palveluja koskeviin hankintoihin, joiden osalta sen säännökset tekevät mahdolliseksi toteuttaa kaikki valtioiden rajat ylittävän kaupan lisäämismahdollisuudet ja jotka luetellaan liitteessä II A, sekä seurata muita palveluja koskevia hankintasopimuksia – eli liitteessä II B mainittuja palveluja koskevia hankintasopimuksia – kyseisen siirtymäkauden ajan ennen kuin päätetään direktiivin 2004/18 täysimittaisesta soveltamisesta näihin hankintoihin.

29 Edellä mainituista perustelukappaleista ilmenevää palveluhankintasopimusten jakamista luokkiin selvennetään direktiivin 2004/18 säännöksillä.

30 Direktiivin 20 artiklassa säädetään, että liitteessä II A lueteltuja palveluja koskeviin hankintasopimuksiin on sovellettava käytännöllisesti katsoen lähes kaikkia kyseisen direktiivin säännöksiä, kun taas 21 artiklassa viitataan yksinomaan 23 artiklaan ja 35 artiklan 4 kohtaan sekä asetetaan näin liitteessä II B lueteltuja palveluja koskevien hankintasopimusten osalta hankintaviranomaisille ”vain” velvollisuus esittää näitä sopimuksia koskevat tekniset eritelmät ja velvollisuus ilmoittaa hankintamenettelyn tuloksista komissiolle.

31 Toisin kuin Strong Segurança väittää, ei ole minkäänlaisia direktiivin 2004/18 säännösten sanamuotoon tai sen tarkoitukseen tai rakenteeseen liittyviä viitteitä siitä, että palvelujen jakaminen kahteen luokkaan perustuisi kyseisen direktiivin ”aineellisten sääntöjen” erottamiseen ”menettelysäännöistä”. Lisäksi – ja kuten komissio aivan oikein huomauttaa – tällainen erottelu saattaisi aiheuttaa vaaran siitä, että kyseisen direktiivin eri säännösten soveltamisalasta syntyisi oikeudellista epävarmuutta.

32 Menettely, jossa julkisiin palveluhankintasopimuksiin sovellettavat järjestelmät erotellaan unionin oikeuden asian kannalta merkityksellisillä säännöillä kahteen erilliseen luokkaan, saa tukea unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä.

33 Oikeuskäytännön mukaan palvelujen jaottelu direktiivin 92/50 liitteiden I A ja I B (jotka vastaavat direktiivin 2004/18 liitteitä II A ja II B) kesken vastaa mainitussa direktiivissä säädettyä järjestelmää, jossa säädetään tämän direktiivin säännösten kaksitasoisesta soveltamisesta (ks. vastaavasti asia C-411/00, Felix Swoboda, tuomio 14.11.2002, Kok., s. I-10567, 55 kohta).

34 Lisäksi oikeuskäytännössä on katsottu direktiivin 92/50 yhteydessä, että kun sopimukset koskevat liitteeseen I B kuuluvia palveluja, hankintaviranomaisilla on ainoastaan velvollisuus määritellä kunkin sopimuksen yleisiin asiakirjoihin tai sopimusasiakirjoihin sisällytettävät tekniset eritelmät viittaamalla kansallisesti voimaan saatettuihin eurooppalaisiin standardeihin sekä velvollisuus lähettää Euroopan unionin julkaisutoimistolle ilmoitus kyseisten hankintamenettelyjen tuloksista (ks. asia C-507/03, komissio v. Irlanti, tuomio 13.11.2007, Kok., s. I-9777, 24 kohta).

35 Oikeuskäytännössä on näet todettu, että direktiivin 92/50 liitteessä I B lueteltuja palveluja koskevien hankintasopimusten osalta unionin lainsäätäjän lähtökohtana oli olettama, jonka mukaan tällaisiin sopimuksiin ei niiden erityisluonteen vuoksi lähtökohtaisesti liity sellaista riittävää rajat ylittävää intressiä, jolla voitaisiin perustella sitä, että ne tehdään sellaisen tarjouspyyntömenettelyn päätyttyä, jonka tarkoituksena on antaa muiden jäsenvaltioiden yrityksille mahdollisuus tutustua hankintailmoitukseen ja tehdä tarjous (ks. vastaavasti em. asia komissio v. Irlanti, tuomion 25 kohta). Oikeuskäytännössä on kuitenkin katsottu, että näihinkin sopimuksiin on sovellettava SEUT 49 ja SEUT 56 artiklassa määrättyjä avoimuusperiaatetta ja yhdenvertaisen

kohtelun periaatetta, jos sopimuksiin liittyy varma rajat ylittävä intressi (ks. vastaavasti em. asia komissio v. Irlanti, tuomion 26 ja 29–31 kohta).

36 Kun otetaan huomioon edellä esitetty, on syytä todeta, ettei direktiivillä 2004/18 suoraan aseteta jäsenvaltioille velvollisuutta soveltaa 47 artiklan 2 kohtaa myös saman direktiivin liitteessä II B lueteltuja palveluja koskeviin julkisiin hankintasopimuksiin.

37 Komission lausumista, joiden mukaan direktiiville 2004/18 ominainen, ”tehokkaaseen kilpailuun” liittyvä yleinen periaate voisi johtaa tällaiseen velvollisuuteen, on todettava, että vaikka mainitun direktiivin olennaisena tavoitteena onkin tehokas kilpailu, tämä tavoite – niin tärkeä kuin se onkin – ei voi johtaa direktiivin selkeän sanamuodon vastaiseen tulkintaan, sillä siinä ei mainita 47 artiklan 2 kohtaa sellaisena säännöksenä, jota hankintaviranomaisilla on velvollisuus soveltaa tehdessään direktiivin liitteessä II B lueteltuja palveluja koskevia hankintasopimuksia.

38 Edellä mainitun oikeuskäytännön mukaisesti on kuitenkin vielä tutkittava, voiko direktiivin 2004/18 47 artiklan 2 kohdassa vahvistetun kaltainen velvollisuus johtua avoimuutta ja yhdenvertaista kohtelua koskevien yleisten periaatteiden soveltamisesta tilanteessa, jossa tällaiseen hankintasopimukseen liittyy varma rajat ylittävä intressi, mikä kansallisen tuomioistuimen on tarkistettava etenkin, kun otetaan huomioon se, että pääasiassa julkaistiin tarjouspyyntö Euroopan unionin virallisessa lehdessä.

39 On todettava, ettei avoimuusperiaatetta loukata, vaikkei hankintaviranomaiselle aseteta direktiivin 2004/18 47 artiklan 2 kohdassa vahvistetun kaltaista velvollisuutta

direktiivin liitteessä II B lueteltuja palveluja koskevien hankintasopimusten osalta. Se seikka, ettei taloudellinen toimija voi vedota muiden yritysten taloudellisiin ja rahoitusta koskeviin voimavaroihin, ei ole yhteydessä hankintamenettelyn avoimuuteen. Lisäksi on huomautettava, että direktiivin 2004/18 23 artiklan ja 35 artiklan 4 kohdan soveltamisella tällaisiin niin kutsuttuihin ”etuoikeudettomiin” palveluihin liittyvissä hankintamenettelyissä pyritään myös varmistamaan näiden hankintasopimusten erityisluonnetta vastaava avoimuus.

40 Toisaalta on syytä todeta, ettei myöskään yhdenvertaisen kohtelun periaate voi johtaa siihen, että direktiivissä 2004/18 tehdystä erottelusta huolimatta direktiivin 47 artiklan 2 kohdassa vahvistetun kaltaista velvollisuutta sovelletaan myös liitteessä II B lueteltuja palveluja koskevien hankintasopimusten tekemiseen.

41 Siitä, ettei tällaista velvollisuutta ole olemassa, ei voi aiheutua kansallisuuteen tai sijoittautumispaikkaan perustuvaa suoraa tai välillistä syrjintää.

42 On syytä korostaa, että jos yhdenvertaisen kohtelun periaatteen soveltamisala käsitettäisiin näin laajaksi, tämä saattaisi johtaa siihen, että direktiivin 2004/18 liitteessä II B lueteltuja palveluja koskeviin hankintasopimuksiin sovellettaisiin saman direktiivin muita olennaisia säännöksiä, esimerkiksi – kuten kansallinen tuomioistuin huomauttaa – säännöksiä, joissa vahvistetaan hakijoiden laadulliset valintaperusteet (45–52 artikla) ja hankintasopimuksen tekoperusteet (53–55 artikla). Tällä vaarannettaisiin direktiivillä käyttöön otetun, liitteissä II A ja II B lueteltujen palvelujen erottelun tehokas vaikutus sekä – unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä käytetyn ilmaisun mukaan – kyseisen direktiivin kaksitasoinen soveltaminen.

43 Tähän on syytä lisätä, että oikeuskäytännön mukaan direktiivin 2004/18 liitteessä II B lueteltuja palveluja koskevilla hankintasopimuksilla on erityinen luonne (ks. em. asia komissio v. Irlanti, tuomion 25 kohta). Näin ainakin joillakin näistä palveluista on erityispiirteitä, jotka oikeuttavat hankintaviranomaisen yksilöllisellä ja erityisellä tavalla ottamaan huomioon kunkin hakijan esittämät yksittäiset tarjoukset. Tällaisia palveluja ovat esimerkiksi ”oikeudelliset palvelut”, ”työnvälitys- ja henkilöstönhankintapalvelut”, ”koulutuspalvelut ja ammatilliset koulutuspalvelut” sekä ”tutkinta- ja turvallisuuspalvelut”.

44 Avoimuutta ja yhdenvertaista kohtelua koskevilla yleisillä periaatteilla ei näin ollen aseteta hankintaviranomaiselle direktiivin 2004/18 47 artiklan 2 kohdassa vahvistetun kaltaista velvollisuutta sen liitteessä II B lueteltuja palveluja koskevien hankintasopimusten osalta.

45 Direktiivin 2004/18 soveltamisalan rajaaminen johtuu kuitenkin, kuten sen 19 perustelukappaleesta ilmenee, unionin lainsäätäjän progressiivisesta lähestymistavasta, jolla – vaikka sillä ei asetetakaan velvollisuutta soveltaa kyseisessä perustelukappaleessa mainittuna siirtymäaikana saman direktiivin 47 artiklan 2 kohtaa pääasiassa kyseessä olevan kaltaisiin hankintasopimuksiin – ei kuitenkaan kielletä jäsenvaltiota säätämästä lainsäädännössään ja mahdollisesti hankintaviranomaista määräämästä hankintasopimusasiakirjoissa, että edellä mainittua säännöstä on sovellettava tällaisiin hankintoihin.

46 Edellä esitetyn perusteella toiseen kysymykseen on vastattava siten, ettei direktiivillä 2004/18 aseteta jäsenvaltioille velvollisuutta soveltaa saman direktiivin 47 artiklan 2 kohtaa myös hankintasopimuksiin, joiden kohteena ovat direktiivin liitteessä II B luetellut palvelut. Kyseinen direktiivi ei kuitenkaan estä jäsenvaltioita säätämästä lainsäädännössään ja mahdollisesti hankintaviranomaista määräämästä hankintasopimusasiakirjoissa, että edellä mainittua säännöstä on sovellettava.

Ensimmäinen kysymys

47 Kun otetaan huomioon toiseen kysymykseen annettu vastaus, ensimmäiseen kysymykseen ei ole tarpeen vastata.

Oikeudenkäyntikulut

48 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (kolmas jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Julkisia rakennusurakoita sekä julkisia tavara- ja palveluhankintoja koskevien sopimusten tekomenettelyjen yhteensovittamisesta 31.3.2004 annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2004/18/EY ei aseteta jäsenvaltioille velvollisuutta soveltaa saman direktiivin 47 artiklan 2 kohtaa myös hankintasopimuksiin, joiden kohteena ovat direktiivin liitteessä II B luetellut palvelut. Kyseinen direktiivi ei kuitenkaan estä jäsenvaltioita säätämästä lainsäädännössään ja mahdollisesti hankintaviranomaista määräämästä hankintasopimusasiakirjoissa, että edellä mainittua säännöstä on sovellettava.

Allekirjoitukset